

handleiding bij

Lees *groei* dagboek

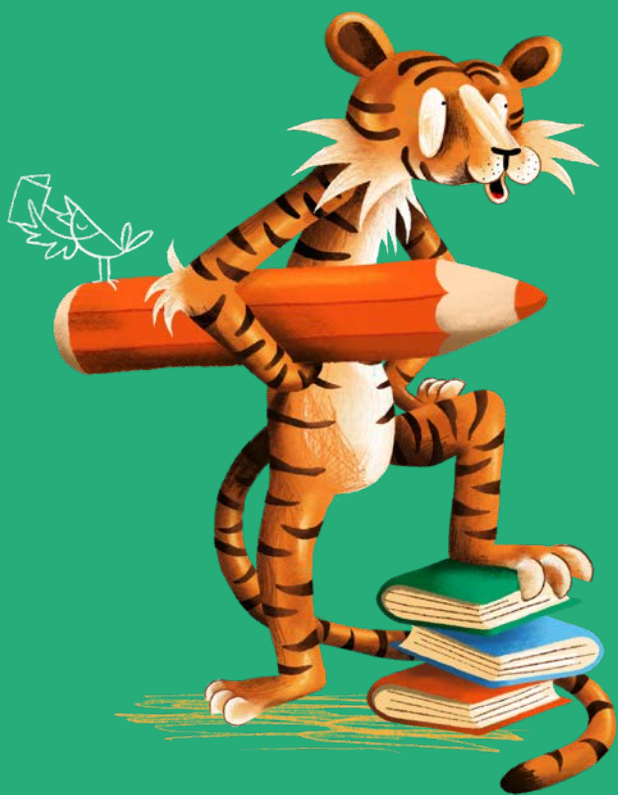
Inge
Umans

Nadine
Heidbrink

*Tekeningen
van*
Joris Thys

DE EENHOORN

Inleiding

Proficiat!

Het feit dat jij deze handleiding nu leest, wil zeggen dat jij lezen in je klas of school hoog op de agenda plaatst. Dat jullie samen het leesonderwijs organiseren in een doorgaande lijn, waarbij elke leerling op eigen tempo mag groeien in zijn leesproces dat jij als leerkracht opvolgt, bijstuurt, bewaakt, monitort.

Het leesgroeiboek is er in de eerste plaats voor de kinderen. Het is een instrument dat met hen meegroeit doorheen de lagere school. Een mooi boekje waarin zij elk schooljaar vijf van de door hen gelezen boeken noteren en daar een korte, gerichte opdracht rond maken.

Welke boeken kunnen ze gebruiken? Dat mogen ze zelf kiezen: het boek dat zij lezen om er een boekbespreking bij te maken, een boek dat ze gebruikten om een spreekbeurt voor te bereiden of een werkstuk te maken, ... Maar het kunnen ook boeken zijn die ze lezen tijdens het vrij lezen dat jullie misschien als kwartiermakers organiseren op jullie school. Door het registreren van deze boeken krijgen de leerlingen zicht op wat ze

lezen en hoe ze daar zelf in groeien. Zo leren ze zichzelf als lezer beter kennen. Ze krijgen inzicht in hun leesgedrag en leesvoorkeuren: valt het ze op dat ze steeds naar eenzelfde soort boeken grijpen? Eenzelfde auteur? Dat hun voorkeur uitgaat naar informatieve boeken? Of dat ze meer houden van series, vervolgverhalen? Of dat ze net heel uiteenlopende leeskeuzes maken, dat hun ontdekkingsreis nog volop bezig is? Wanneer de kinderen de lagere school verlaten, hebben ze met dit leesgroeidagboek meteen ook een hele rijke en tastbare herinnering aan hun leesleven bij jullie op school!

Het leesgroeidagboek is ook een handige tool voor jou als leerkracht. Het is een hulpmiddel om ten minste vijf keer per schooljaar stil te staan en aandacht te hebben voor wat de kinderen lezen. Door mee te lezen in hun leesgroeidagboek maar vooral ook door in gesprek te gaan met je leerlingen over wat ze lezen, krijg ook jij als leerkracht zicht op alle leestrajecten in je klas.

Het leesgroeidagboek:

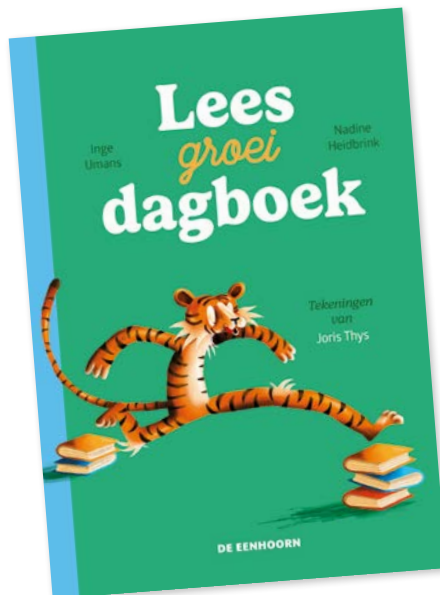
Praktisch

Het leesgroeidagboek kan op de eerste dag van het schooljaar plechtig overhandigd worden aan de nieuwe leerlingen. Of het kan een cadeau van Sinterklaas zijn. Het is in ieder geval een boek dat hen de komende schooljaren op school zal vergezellen en dat met hen zal meegroeien.

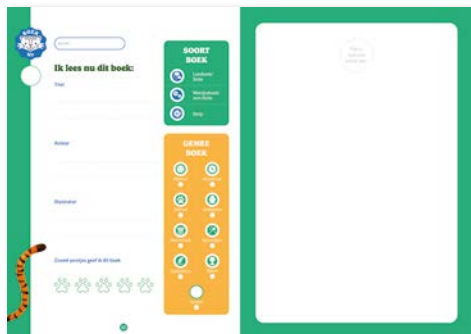
In totaal is er plaats voor 30 boeken – dat zijn bijvoorbeeld vijf boeken verdeeld over zes schooljaren. Maar uiteraard kan er meer of minder (voor)gelezen worden.

Hoe fijn is het niet voor je leerlingen aan het einde van de basisschool om af te zwaaien met een rijk gevuld leesdagboek! Een schatkamer om in te snuisteren en om te koesteren als ze de schoolpoort na het laatste jaar achter zich dichttrekken.

Is het leesgroeidagboek nog niet helemaal gevuld? Dan kan het mee de oversteek naar de middelbare school maken!

Boeken pagina's

Voor je met dit dagboek aan de slag gaat, is het zinvol om samen met de kinderen de symbooltjes te bespreken. We deelden de boeken op in drie soorten: leesboek/fictie, weetjesboek/non-fictie en strips. In de bibliotheken staan deze soorten ook apart opgesteld. De soorten zijn ook nog eens onderverdeeld in genres, waarbij het dan gaat over het thema of het onderwerp van het boek. We hebben in het leesgroei-dagboek acht genres uitgelicht: humor, avontuur, dieren, griezelen, historisch, sprookjes, gedichten en sport. Maar er is natuurlijk meer! En niet elk boek past precies in één hokje! Valt het boek dat ze gaan lezen niet onder één van deze genres? Dan vullen ze dit zelf aan bij 'ander', en eventueel verzinnen ze hier zelf een symbooltje voor.

Elk gelezen boek wordt op deze pagina ingevuld: de kinderen noteren de titel, de auteur en de illustrator. Als het boek uit is, kleuren ze de pootjes. Vonden ze het maar niks? Dan blijven de pootjes leeg. Was het een topboek? Dan kleuren ze alle pootjes in! Ten slotte komt er op de rechterkant ook een sticker (zie handleiding p. 10-11) met een extra opdracht op maat.

Als het zelf invullen bij de jongste kinderen nog te moeilijk is, kan je eventueel een kopietje van de boekcover inplakken. En niet vergeten: Heb je een boek uit? Dan mag je een stukje van de tijgerstaart inkleuren.

Speciale pagina's

Identiteitskaart

Op pagina 6 vullen de kinderen hun identiteitskaart in en kleuren ze geen, één, twee of alle pootjes in. Het kan de aanleiding zijn voor een gesprekje in de klas. Hebben ze hier al over nagedacht? Begrijpen ze alle woorden die hier staan? Betekenen alle woorden, bijvoorbeeld 'bijzonder', voor iedereen hetzelfde? Deze pagina hoeft zeker niet meteen op de eerste dag ingevuld te worden.

Laat de kinderen eerst voldoende leeservaring opdoen, laat hen kennis maken met verschillende tekstsoorten en thema's. Je kan de kinderen op weg helpen door een boekentafel te vullen en de verschillende soorten boeken voor te stellen: verhalen met verschillende thema's waaruit je eventueel stukjes kan voorlezen, als smaakmaker of als kennismaking met het thema of genre.

Leesevolutie

Op pagina 7 staan de kinderen stil bij wat lezen met hen doet: worden ze blij of verdrietig van lezen? Welk gevoel geeft lezen hun?

Er staan zes blanco tijgerkopjes op de pagina, zodat ze dit op verschillende momenten, eventueel

één keer per schooljaar, apart kunnen invullen. Ze vullen ook de datum in. Zo krijg je een overzicht van hoe hun gevoelens rond lezen evolueren doorheen de basisschool.

Reflectie

Na 10 boeken is het tijd voor een eerste reflectie. De kinderen kijken als het ware even in de spiegel: hoe zit het met hun leesgedrag? Lezen ze veel of weinig? Uit eigen beweging of omdat jij het ze vraagt (of oplegt)?

Reflectie

Ik lees

Soms Nooit
 Zelden Omdat het me niet

Mijn boeken haal ik

Ik doe dit
 In de boekenwinkel
 Bij vrienden
 Thuis uit de boekenkast
 Op school
 Ergens anders, tel.

Mijn boeken bewaar ik

In mijn boekenkast
 Onder mijn bureau
 Op mijn bureau
 Op mijn nachtkastje
 In mijn tas/waarschijn
 Ergens anders, tel.

Ik lees het beste

Ik lees altijd graag

Milieu boeken	☐
Humor boeken	☐
Boeken over mijn hobby	☐
Prentenboeken	☐
Strip	☐
Geïllustreerd	☐
Lektoren	☐
Tijdschriften	☐
Kookboeken	☐
Reisboeken	☐
Speelgoedboeken	☐
Wetenschappelijk	☐
Spaans/engels verhalen	☐
Langjarige boeken	☐
Wetenschappelijk	☐
Personenverhalen	☐

Waar halen ze hun boeken? Hebben ze thuis zelf boeken? Hebben jullie een eigen klas- of schoolbib? Waar bewaren ze deze boeken? Hoe gaan ze daarmee om? Hebben ze zichzelf als lezer al een beetje beter leren kennen? Wat voor soort boeken lezen ze graag of net niet graag? Dat kunnen ze allemaal op deze pagina aanduiden. Dit lukt nog beter als jullie dit eerst samen bekijken in de klas. Hou hier een klasgesprek over, help ze de juiste woorden te vinden, de soorten boeken

die ze graag of niet graag lezen te categoriseren.

Gedichten en een leeslied

Op pagina 4 staat het gedicht *Vertrek* van Reine de Pelseeneer. Je kan ervoor kiezen om dit gedicht bij aanvang of net ergens halverwege het dagboek uit te lichten: wat staat hier nu eigenlijk? Herken je dit? Wat doet lezen met jou? Kan jij echt 'verdwijnen' in een boek? Beleef jij de verhalen ook in je hoofd, als in een droom? Wie wil jij

ontmoeten in een boek? Of wie wil je liever niet ontmoeten in een boek? Wat gebeurt er met jou, wanneer je leest? Laat de kinderen het gedicht herschrijven, beginnend met 'Wanneer ik lees ...' Het hoeft niet te rijmen.

Het leeslied kan je via de QR-code beluisteren en via het digibord kan je samen de videoclip bekijken. Wil je graag het leeslied live? Je kan Marijke Umans naar je school laten komen! www.roodvonk.be

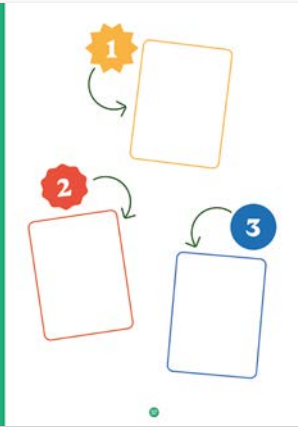

Extra opdrachten, zoals een boekenbingo, een top 3, een five finger book challenge ...

De focus van het leesdagboek ligt op het bijhouden van alle gelezen boeken. Maar er zit nog veel meer in dit boek. Zo hebben we een boekenbingo voorzien (p. 21), een plaats waar ze een foto of tekening van hun favoriete leesplek kunnen maken (p. 32) en een plek waar ze hun tot dan gelezen top drie kunnen noteren (p. 56-57). Er is ook een bladzijde waar ze hun fantasie de vrije loop kunnen laten gaan: na al dat lezen hebben je leerlingen misschien zin om zelf een boek te schrijven! Waarover zou dit boek dan gaan? Hoe zou de cover eruitzien? En welke slimme titel hebben ze bedacht? (p. 45). Op p. 68 vind je de five finger book challenge: maak er een foto van en deel ze met de #fivefingerbookchallenge op sociale media, of hang de foto's op in jullie klas of school. Je leerlingen kunnen ook zelf een nieu-

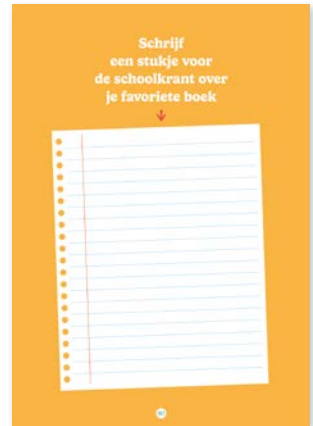

we cover maken voor één van hun favoriete boeken (p. 69) en op het einde – wanneer ze uitgegroeid zijn tot kritische lezers – is er ook plaats voorzien voor een eerste boekrecensie (p. 80) die misschien ook wel een plekje kan krijgen in jullie eigen schoolkrant of -blog!

Uiteraard zijn er nog veel meer *challenges* te bedenken! Wat dacht je van een leesmarathon? Bij een marathon leg je lopend een afstand van 42 km af. Het wereldrecord bij mannen ligt op 2u00'35". Laten we dit vertalen naar ... 42 boeken op 2 weken tijd. Kunnen jullie dat, met de hele klas?

En wat denk je van 'bookface'? Maak een foto waarbij je je gezicht (of een ander lichaamsdeel) strategisch uitlijnt naast een boekomslag met een bijpassend lichaamsdeel, zodat het één geheel vormt. Post dan de foto met de #bookface op sociale media of hang de foto op in de klas of in de schoolbib! Leuk, toch?

Stickervellen

Bij het leesgroeidagboek vind je vier stickervellen boordevol **vragen**, o.m. uit het raamwerk van Aidan Chambers (zie verderop in deze handleiding). Deze stickers kunnen zorgvuldig door jou of door de leerling zelf uitgekozen worden bij het boek dat ze hebben gelezen. Extra tip: laat de leerlingen een vraag voor elkaar uitkiezen.

De antwoorden kunnen creatief en heel uiteenlopend geformuleerd worden: in beeld of in woord, zelf geschreven of getekend, met foto's of knipsels ... Dat maakt elk leesgroeidagboek tot een uniek verzamelboek dat alle eigen leeservaringen opslaat en bewaart, ingevuld en bijgehouden volgens eigen talenten; volgens eigen kunnen en willen.

Het boek bevat twee stickervellen met ronde opdrachtstickers.

De groene stickers ① zijn wat eenvoudigere opdrachten, die minder schrijfvaardigheden vragen. Deze kan je bij voorkeur kiezen in het eerste leerjaar / groep 3.

De **blauwe vragen** ② sluiten vooral aan bij een informatief boek.

Dan zijn er **rode vragen** ③ die passen bij een verhalend boek: ook hier kan je maatwerk bieden! De 15 prikkelende vragen nodigen uit om met elkaar in gesprek te gaan. Met wie uit het verhaal zou jij bevriend willen zijn? Waarom? Of wat zou je aan je vrienden willen vertellen over dit boek? Als iemand echt heel enthousiast is over een gelezen boek, zorg er dan

voor dat de lezer ook een platform krijgt om hier uiting aan te geven. Een boekentip op de schoolwebsite bijvoorbeeld.

Ten slotte zijn er vijf **blanco stickers** ④. Hier kan jij als leerkracht maatwerk bieden. Je kan heel gericht zelf een vraag stellen, bij een specifiek boek of voor een specifiek kind.

Daarnaast zijn er nog twee stickervellen met **speelse stickers** ⑤, die de kinderen zelf overal tussen kunnen plakken. Daartussen staan nog 12 '**waarom wel/niet'-stickers** ⑥, die je kan toevoegen aan de ronde opdrachtstickers. Hiermee kan je kinderen gericht verder uitdagen om over hun antwoord na te denken en het uit te breiden.

	Opdrachtstickers			Opdrachtstickers		
1	Zo ziet mijn boek eruit!	Over wie of wat gaat dit boek?	Wie heeft dit boek geschreven of getekend?	Wil je dit boek nog een keer lezen?	Wat is het mooiste woord dat je las?	Wat wist je al over het onderwerp?
2	Wat heb je bijgeleerd?	Wat wil je nog meer te weten komen over het onderwerp?	Heb je een nieuw woord geleerd?	Lees je liever fictie of non-fictie?		
4				Wat vond je leuk/niet leuk aan dit boek?	Wil je dit boek nog een keer lezen?	Wat ga je aan je vrienden vertellen over dit boek?
3	Waar speelt het verhaal zich af?	In welke tijd speelt het verhaal zich af?	Wie vertelt het verhaal?	Als de schrijver je zou vragen wat er anders zou kunnen	Vind je dat de illustraties bij het verhaal passen?	Heb je het boek in één keer uitgelezen?
	Met wie uit het verhaal zou je graag bevriend zijn?	Zou jij op de plaats van dit verhaal willen leven?	Als de schrijver hier op bezoek zou zijn	Waarom heb je dit boek gekozen?	Zou je dit boek aan iemand aanbevelen?	Was er iets dat je zelf wel eens hebt meegemaakt?

	Opdrachtstickers			Opdrachtstickers		
5						
6	Waarom wel/niet?	Waarom wel/niet?	Waarom wel/niet?	Waarom wel/niet?	Waarom wel/niet?	Waarom wel/niet?
						
	Waarom wel/niet?	Waarom wel/niet?	Waarom wel/niet?	Waarom wel/niet?	Waarom wel/niet?	Waarom wel/niet?
						

Boodschappenlijst en bladwijzer

Sommige leerlingen laten zich graag verrassen door spontane ontmoetingen met een boek, andere leerlingen lopen wat verloren tussen het grote aanbod boeken in de bibliotheek, ... Om het bezoek aan de bib optimaal voor te bereiden vind je een boodschappenlijst als kopieerblad verderop in deze handleiding. Deze kan je zo vaak als nodig dupliceren en uitdelen aan je leerlingen.

Leerlingen kunnen in de klas via www.boekenzoeker.be op zoek gaan naar een boek, of je kan hen ook via de online catalogus van jullie bibliotheek

laten zoeken. Hebben ze een of meerdere boeken gevonden die ze willen lezen? Laat hen dit noteren op de boodschappenlijst die ze meenemen naar de bib, of die jullie aan de bib bezorgen zodat zij deze boeken voor jullie klas kunnen uitzoeken en klaarzetten.

Voorbeeld BLADWIJZER

Wil je de weg niet kwijtraken in het Leesgroeidagboek? Er is ook een leuke Leestijgerbladwijzer! Je kan hem printen via www.eenhoorn.be of je krijgt hem gratis bij een klas- of schoolpakket van het boek.

Tot slot

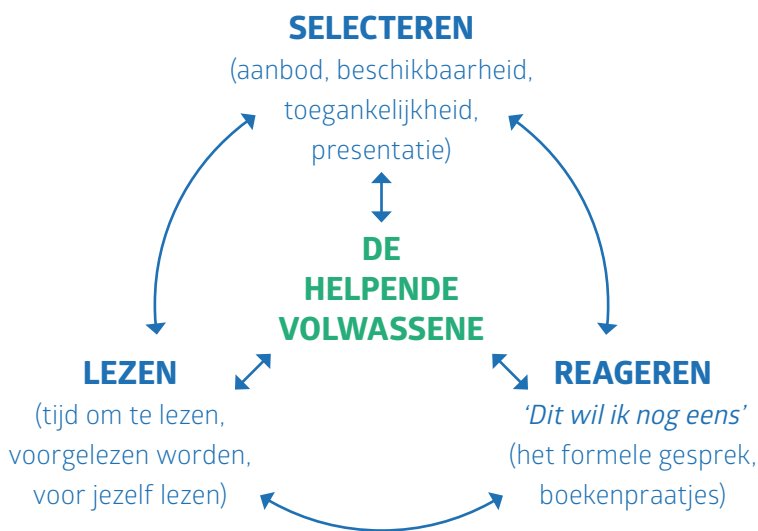
Is het leesgroeidagboek helemaal ingevuld? Staan je leerlingen klaar om de basisschool te verlaten? Het uitzwaaien of afzwaaien van je leerlingen vraagt om een moment van afscheid; van terugblikken en vooruitblikken. Met dit leesgroeidagboek kunnen ze terugblikken op hun leesleven in de basisschool.

Hoe fijn zou het niet zijn als alle leerkrachten, al die gidsen en schakels, al die leesbevorderaars die aanmoedigend aan de zijlijn stonden, die enthousiast waren over boeken, die hebben voorgelezen, geprikkeld en gestimuleerd, ook een persoonlijke boodschap achterlaten in dit unieke document, dit koesterboek van je leesling.

Theoretische achtergronden van het Leesgroeidagboek

De Britse auteur en leesbevorderaar Aidan Chambers vat het mooi en overzichtelijk samen in zijn boek *Leespraat: de leesomgeving + vertel eens* (uitg. NBD Biblio):

DE LEESCIRKEL VAN CHAMBERS

De helpende volwassene

Chambers plaatst ons als helpende volwassene in het midden van de cirkel. Die helpende volwassene ben jij als

leerkracht, maar dat is ook de ouder thuis, de bibliothecaris, de scoutsleider, de voetbalcoach, ... Elke volwassene die het kind helpt om een competente lezer

te worden! De pijltjes wijzen in twee richtingen: we bieden een helpende hand, maar houden ook rekening met de inbreng en feedback van de leerlingen. Zo bieden we maatwerk en kunnen we het proces bijsturen.

Leestijd

Chambers zegt: *‘Lezen kost tijd en mag tijd kosten. Geef kinderen juist op school de gelegenheid om te lezen.’* Geef kinderen dus tijd om zelf te lezen, maar neem ook zelf de tijd om voor te lezen, ook in de hogere jaren!

“Lees voor en blijf voorlezen.

Niet stoppen als een kind eenmaal zelf kan lezen. Als je kind zelf een boterham kan smeren zeg je toch ook niet: kook nu voortaan maar voor jezelf!”

– TED VAN LIESHOUT –

Voorlezen is - samen met vrij lezen - een effectieve leesbevorderingsactiviteit: kinderen maken kennis met boeken die ze niet snel zelf uitzoeken, kinderen hebben toegang tot boeken die qua leesniveau wellicht net te moeilijk zijn, kinderen vergroten hun woordenschat en hun kennis van de wereld door verhalen over andere mensen/dieren/landen/tijden. Kies voor boeken in een

RIJKE TAAL: een kind leert taal door het hem omringende taalaanbod. Als dat taalaanbod arm is, is de passieve en actieve woordenschat van deze kinderen ook arm. Hoe meer rijke taal kinderen horen, hoe rijker hun passieve en actieve woordenschat!

Meer lezen = beter in taal:

www.lezen.nl/publicatie/meer-lezen-beter-in-taal-primair-onderwijs

Waarom voorlezen?

De vele voordelen van voorlezen:

www.iedereenleest.be/over-lezen/de-vele-voordelen-van-voorlezen

Zorg er ook voor dat je **leestijd** structureel inbouwt: lezen doe je immers in ALLE vakken! Koppel je leesdoel aan je lesdoel; er zijn zoveel prachtige boeken die aansluiten bij thema's in geschiedenis, aardrijkskunde, wiskunde, biologie, ... En uiteraard: geef zelf het goede voorbeeld. Trakteer je klas elke dag op een gedicht, prikkel door een (grappig of spannend) stukje voor te lezen en eindig met een cliffhanger. Zo ga je leerlingen uitdagen en motiveren zelf verder te lezen.

Selecteren

Chambers zegt: *'De leerkracht is de bibliothecaris van de klas, want een kind dat niet leest, heeft het juiste boek nog niet gevonden.'*

Zorg voor een aantrekkelijk en makkelijk bereikbaar boekenaanbod. Kies hierbij voor een frontale opstelling. Plaats regelmatig andere boeken in de kijker. Zorg voor een thematafel met boeken waarin de kinderen kunnen snuisteren. Creëer gezellige en 'stille' leesplekken in de klas of trek dit door tot de gang, ... We kunnen hier niet genoeg benadrukken hoe belangrijk je eigen competentie hierin is: wees zelf een gemotiveerde lezer, want jouw enthousiasme is besmettelijk. Ken het aanbod, ken je leerlingen – wees een gids en schakel tussen boek en leerling!

Het boekenaanbod

Het aanbod kinder- en jeugdboeken is enorm en gevarieerd. Om te weten wat er allemaal te vinden is, kan je recensie-websites als www.pluizer.be en www.pluizuit.be volgen en regelmatig raadplegen, interessante podcasts beluisteren zoals degrotevriendelijkepodcast.nl, je abonneren op nieuwsbrieven van uitgeverijen en uiteraard zelf regelmatig naar de boekhandel of bibliotheek gaan. Denk aan je rol als helpende volwassene, die ook tijd neemt voor zichzelf om te lezen.

Kinderen kunnen ook op eigen houtje op zoek gaan naar een boek: www.boekenzoeker.be

We hebben het boekenaanbod opgedeeld in verschillende categorieën. Die helpen jou door het kinderboekenbos te loodsen, zodat je zelf niet verdwaalt of op slechts één plek zou blijven hangen. Ze nodigen uit om je klasbibliotheek eens onder de loep te nemen. Zijn alle categorieën vertegenwoordigd?

1. **Speelboeken**

Leesplezier start bij boekplezier! Het is belangrijk om kinderen zoveel mogelijk positieve ervaringen te laten opdoen met boeken. Speelboeken zijn boeken met puzzels, flapjes, schuifjes, pop-upboeken, doe-boeken, ... Boeken waarin kinderen op eigen tempo op ontdekking kunnen gaan, alleen of samen.

2. **Beeldboeken: prentenboeken, met én zonder tekst. Ook fotoboeken!**

Carll Cneut zegt: *"Ja, ik maak prentenboeken, maar voor mij zijn dat daarom nog geen kinderboeken. Als het aan mij lag stond er op al mijn boeken: van 4 tot 104 jaar, zoals op gezelschapsspellen."*

Prentenboeken zijn er voor alle

leeftijden! Lezen is ook kijken, genieten van mooie en soms best wel complexe beelden. Er zijn heel veel mooie prentenboeken en fotoboeken, met of zonder tekst. Ze nodigen uit om bij te vertellen, benoemen, schrijven, associëren, voorspellen, ...

3. Kijk- en zoekboeken

Stimuleer kinderen om samen in deze boeken op ontdekking te gaan! Stel open vragen, blijf mee prikkelen en stimuleren. Speel spelletjes als *ik zie ik zie wat jij niet ziet*, ... Beschrijf, geef zoekopdrachten bij de letters van het alfabet, ... Leg zeker ook een echt vergrootglas naast de zoekboeken!

4. Poëzie, rijmpjes & versjes, liedjesboeken

Gedichten zijn vaak korte, grappige verhaaltjes. Ze wakkeren het taalgevoel aan en stimuleren om zelf met taal te gaan spelen. Lees af en toe een gedicht voor, als afsluiter van de dag, als inleiding op een thema, of gewoon, zomaar, omdat het mooi is, en kinderen woorden aanreikt om zelf hun gevoelens en gedachten onder woorden te leren brengen. Koppel bijvoorbeeld ook een gedicht aan een boek dat je gaat voorlezen; als in- of uitleiding van het verhaal.

5. ABC-boeken

Er bestaan veel mooie, speelse maar ook intrigerende alfabetboeken. Laat kinderen ook genieten van mooie letters. Nodig hen uit met letters te spelen. Zoek naar de mooiste of grappigste. Laat hen letters tekenen, uitbeelden, fotograferen, ... Breng ook eens een alfabetboek mee in een andere taal!

6. Informatieve boeken (non-fictie)

Niet elk kind kruipt graag met een boekje in een hoekje. Maar elk kind is wel nieuwsgierig. Speelt graag voetbal of weet graag alles over dieren. Zorg zeker ook voor een gevarieerd aanbod informatieve boeken. Er zitten vele pareltjes tussen. Ze bevatten niet altijd verhalen maar wel gespreksstof. Ze voeden de woordenschat (schooltaal) en dragen bij tot kennis van de wereld! En uit de 'literaire non-fictie' (de verhalend-informatieve boeken) kan je zeker ook voorlezen!

7. (Voor)leesboeken (fictie)

Zorg voor een mooi en divers aanbod in een rijke taal. Denk aan representatie! Zorg dat de diversiteit van de klas en de hele maatschappij weerspiegeld wordt in de boeken die je

aanbiedt. Probeer je bij de keuze van een leesboek niet vast te pinnen op leeftijdsaanduidingen of leestech- nische niveaubepalingen. Niet elk boek draagt het AVI-label. Laat je bij je keuze leiden en verleiden door mooie of grappige verhalen, ook voor be- ginnende lezers. Voorzie regelmatig boeken die kinderen samen kunnen lezen (toneel- of theaterlezen)! Voorzie ook voorleesbundels en boeken die je kan voorlezen: boeken die nog te moeilijk en complex zijn voor kinderen om zelf te lezen, maar waar ze met veel plezier naar zullen luisteren.

8. Strips & graphic novels

Er is een ruim en gevarieerd aanbod aan strips en graphic novels, ook voor beginnende lezers. Probeer ook hier voor minder voor de hand lig- gende strips te kiezen.

9. Luisterboeken / Audioboeken / Gedigitaliseerde boeken

“Audioboeken, luisterverhalen of hoorspelen geven je urenlang luis- ter- en leesplezier. Je kan ze thuis beluisteren of als je onderweg bent, en je vindt ze zowel in de bib of

boekhandel als online. Ze zijn er voor alle leeftijden. Als boeken lezen niet evident is, zijn luisterboeken een volwaardig en leuk alternatief.”

– IEDEREEN LEEST –

Audioboeken hebben een positief effect op het verhaalbegrip van kinderen, zo stelt onderzoek het Britse National Literacy Trust vast. Daarnaast dragen ze bij tot de lees- vaardigheid en stimuleren ze ook het leesplezier. Als kinderen moeite hebben met lezen, krijgen ze via luis- terboeken toch een laagdrempelige toegang tot verhalen.

Er zijn diverse soorten luisterboe- ken: er zijn speelse muzikale ver- halen (‘hoorspelen’, vrij complex voor jonge kinderen), er zijn boeken die voorgelezen worden door de auteur zelf, vaak met muzikale on- dersteuning of door een voorlezer ingesproken. Maar er zijn ook Daisy- boeken, soms ingesproken door de eigen auteur en te ontlenen via de luisterpuntbibliotheek. Daisy-boeken hebben meer functionaliteiten dan gewone luisterboeken, zoals het geluid of de snelheid aanpassen, een bladwijzer plaatsen.

Nog een stapje verder ga je met Fundels. Bestaande prentenboeken komen tot leven op een interactieve manier voor kinderen tussen drie en zeven jaar. Het digitale prentenboek omvat een animatie aangevuld met leuke teken-, speel- en doe-activiteiten. Lezers tussen zes en tien jaar oefenen op algemene leesvaardigheden, technisch lezen en begrijpend lezen. Er zijn ook AVI-Fundels, met boeken voor beginnende lezers en een volgsysteem voor leerkrachten, zorgjuffen en logopedisten.

Er is online ook heel wat te vinden, soms gratis, soms betalend (digitaal voorlezen). Je vindt er ook podcasts over boeken, met interviews van auteurs/illustratoren ...

10. Anderstalige en meertalige boeken

Het is ook fijn om aandacht te hebben voor de diverse thuishalen van de kinderen. Schakel ouders in bij je zoektocht naar boeken in verschillende thuishalen en nodig hen ook uit voor meertalige voorleesmomenten op school.

Reageren

Het raamwerk uit “Vertel eens” van Chambers biedt een kapstok om over boeken te praten. Gesprekken voeren over gelezen boeken is volgens Chambers de beste manier om van kinderen enthousiaste lezers te maken. Een boekengesprek in de klas vraagt voorbereiding van jou als leraar: je kan het gesprek op gang brengen, verdiepen en verruimen door op het juiste moment de juiste vragen te stellen.

Praten over wat je hebt gelezen werkt verbindend en verdiepend. Het verhoogt de betrokkenheid en motivatie. Kinderen leren beter hun ideeën, gedachten en gevoelens formuleren. Ze leren ook luisteren naar de anderen en krijgen daardoor nieuwe inzichten.

Aidan Chambers houdt ook een groot pleidooi voor het bijhouden van een **leesdagboek**. Je kunt immers nooit onthouden wat je allemaal gelezen hebt! Hij stelt dit dan ook voor als een schriftje dat met de leerlingen meegaat naar de volgende leerjaren. Wij namen zijn advies ter harte en bundelden dit tot dit leesgroeidagboek!

Boodschappenlijst

Ik ben

uit klas

Mijn juf/meester is

Ik ga naar
de bib en
neem mee:

LEESBOEK / FICTIE

Humor

Avontuur

Dieren

Griezelen

Historisch

Sprookjes

Gedichten

Sport

Strip

Ander

WEETJESBOEK / NON-FICTIE

Humor

Avontuur

Dieren

Griezelen

Historisch

Sprookjes

Gedichten

Sport

Strip

Ander

Hallo!

Ik ben de Leestijger!

**Help jij je leerlingen om met mij
boeken te verslinden?**

Dit is de handleiding bij het 'Leesgroei-dagboek'. Daarin verzamelen kinderen alle boeken die ze tijdens de basisschool lezen, en denken ze bewust na over hun leesontwikkeling en leesvoorkeuren.

Ontdek stap voor stap hoe het dagboek werkt, wat je er allemaal mee kan doen en hoe je het didactisch optimaal kan inzetten. Daarnaast bevat de handleiding nog heel wat extra tips om rond leesbevordering te werken op school.

